

MARQUES DE BIBLIOTHECA

Ex Libris

Iohannis Barchinonensis

Aquest és un fals ex-libris. Mai no se m'ha ocorregut de posar-lo a cap llibre meu. Jo no tinc biblioteca. Tinc munts de llibres, que no és el mateix. A vegades, quan cerco un llibre que no sé on ha anat a parar, hi trobo petites joies oblidades, joies tanmateix. En el meu autèntic ex-libris, és a dir, el que tinc en la ment, no hi ha cap figura, solament hi ha art tipogràfic: unes capitals bellíssimes (unes Perpetua, potser) distribuïdes amb seny i audàcia. També en tindria exemplars en català: «Aquest és un dels llibres de J. B.», que això, o una cosa semblant, deu voler dir el llatí *Ex libris*. Molt pocs exemplars potser dirien: «Posseïa i estimava aquest llibre J. B.». Boira i cendra pretensiosa. Però he d'explicar la història i el significat d'aquest fals ex-libris. Un dia jo sortia de classe amb unes fotocòpies que havien servit perquè les noies i els nois es fessin càrrec de l'aspecte que tenien els grafits de Pompeia i veïssin que no eren de lectura impossible; un amic i col·lega es va interessar per un d'ells, el que representa un laberint amb la inscripció que diu: *Labyrinthus / hic habitat / Minotaurus*. Hi van intervenir altres companys; un d'ells –no puc recordar qui era, i em sap greu– ens va explicar coses meravelloses sobre la història dels

laberints i el seu significat; el de Pompeia, com el del petroglif prehistòric de Galícia, era fàcil de reproduir i ens ho mostrava (llapis i paper). Jo vaig observar que com a ex-libris podia contenir un advertiment al lector: «Aquest llibre pot ser un laberint i, ja se sap, dins

el laberint pot haver-hi un minotaure capaç de colpir la ment o el cor del lector i deixar-hi un senyal perenne». Ara vull recordar aquí la veu adolorida de Francesca de Rímmini: *Galeotto fu il libro e chi lo scrisse*; en el nostre Curial la lectura de l'Eneida encén d'amor el cor de Camar. El mateix llibre pot ser esperança per a uns, folia per a uns altres. Llibres han engendrat vocacions, i llibres dolents sovint han engendrat llibres bons, i, encara nés sovint, llibres bons n'han engendrat de dolents. Jo poso ara aquest meu fals ex-libris dins els llibres i separates que envio als meus amics. I a vegades rebo postals de laberints escampats per Europa (el que més m'agrada és el de la catedral de Mirapeis) i algunes breus monografies il·lustrades. Entre broma i broma aquest meu fals ex-libris (fals, però meu) va ser dissenyat per Esteve Font de Sant Julià, amb la col·laboració de la seva muller, Carmen González de Lanzarote, amics.

JOAN BASTARDAS

Professor emèrit de llatí de la Universitat de Barcelona